

Naročnina listu: Celo leto 80 din., pol leta 40 din., četrt leta 20 din., mesečno 7 din.
 Celo leto Jugoslavije: Celo leto 140 din. Inse-
 rati ali oznanila se zaračunajo po dogovoru;
 večkratnem inseriranju primeren popust.
 Uredništvo sprejema naročilno, inserate
 in reklamacije.

STRAŽA

Neodvisen političen list za slovensko ljudstvo

STRAŽA izhaja v ponedeljek, sredo in petek.
 Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru,
 Koroška cesta št. 5 Z uredništvom se more
 govoriti vsaki dan samo od 11. do 12. ure.
 Rokopisi se ne vračajo.
 Nezaprte reklamacije so poštnine proste.
 Telefon interurban št. 113.

Opozicija kaže pravo pot.

Voditelji opozicijskega bloka v narodni skupščini so se v sredo, 9. julija sestali v Beogradu ter so o sestanku izdali naslednji komuniké (objavo):

»Danes so se sestali v narodni skupščini na posvetovanje o političnem položaju predstavniki opozicijskih strank. Na sestanku so bili navzoči v imenu SLS dr. Korošec, v imenu demokratske stranke Ljuba Davidovič, za JMO dr. Spaho in za HRSS Predavec. Po medsebojnem obvestilu o važnih političnih dogodkih izza sestanka v Zagrebu so naglašali dobro razpoloženje ljudstva, ki odobrava delo opozicijskega bloka. Nato se je prešlo na pretres celokupnega političnega položaja in se je konstatiralo, da se država nahaja v neustavnem in neparlamentarnem stanju, ki je še poslabšano vsled nasilstev in nezakonitosti terorističnih organizacij, ki so se izvrševale v vseh krajih nad državljanji, ki ne pripadajo vladnim strankam. Zato je v interesu naroda in države, da se čimprej najde izhod iz takega nevdržnega položaja. Opozicijski blok smatra kot je dosedaj, da se sedanje neustavno stanje lahko prepreči s takojšnjim sklicanjem narodne skupščine na izredno zasedanje, da reši važne in neodložljive narodne probleme. Opozicijske stranke, ki tvorijo večino, so pripravljene, da sprejmejo odgovornost za delo v narodni skupščini, za kar je že izdelan program. Izvršitev tega programa je v zvezi s sodelovanjem za sporazum in pobiranje korupcije ter uveljavljanje zakonitosti in pravice v vsej državni upravi, kar bilo v veliko korist za ljudstvo in državo. Opozicijske stranke za to zahtevajo, da se skliče narodna skupščina k izrednemu zasedanju. Tudi na tem sestanku se je konstatiralo soglasje glede vseh aktualnih političnih vprašanj. Dan bodočega sestanka predstavnikov opozicijskih strank se ni določil, ampak je to prepuščeno Davidoviču, čim bo to zahtevala politična situacija.«

Sestanek opozicijskega bloka je gospodom radikalom in samostojnim demokratom jako neljub. Najbolj bi jim bilo po godu, ako opozicijskega bloka sploh ne bi bilo več. Radičevo potovanje na Rusko jim je dajalo nado, da se bodo vezi med ožjim in širjim opozicijskim blokom ne samo zrahljale, marveč popolnoma pretrgale. Ta nada pa je ostala neizpolnjena. Radičevo bivanje na Ruskem more na politično udejstvovanje združene opozicije ravno tako malo vplivati, kakor njegovo bivanje v Londonu ali na Dunaju. Ko se Radič vrne iz Moskve, bodisi na Dunaj ali v Švico ali celo v našo državo, bo pa povedal, kaj je v Rusiji videl in kakšno bi po njegovem moralo biti razmerje naše države do največje slovanske države.

Radikalni in Pribečevičevi demokrati pa izrabljajo Radičevo rusko potovanje v grdo in nepošteno hujskanje zoper opozicijski blok. V svoji pokvarjeni fantaziji že vidijo Radiča kot boljševiškega poglavarja na čelu boljševiških čet marširati proti Jugoslaviji. Kdo se tega ne bi zbal? In da bi se slabozivčni državotvorci tem bolj prestrasili, trobijo režimska glasila med svet strašne vesti o tajni komunistični organizaciji v naši državi, ki deluje na prevrat, kakor poroča ljubljansko »Jutro«, ter dobiva »očividno« velike podpore iz inozemstva.

Namen, ki ga naj doseže razširjanje takih vesti, je jasen. O tem, da se hoče na ta način vplivati na odločitve najvišjih činiteljev v državi, ne bomo dalje govorili. Take vesti pa bi naj tudi delovale kakor dinamit in druge eksplozivne snovi na opozicijski blok. Toda zveza med opozicijskimi strankami je tako trdna in jaka, da mirno prenese takšne in še hujše eksplozivne snovi in razbojne poizkuse.

To je jasno dokazal sestanek vseh opozicijskih strank v Beogradu preteklo sredo. In to je velik uspeh na potu do notranje konsolidacije države. Ako bi se bili Davidovičevi demokrati dali preplašiti od alarmantnih vesti režimskih listov ter pretegalni vezi s hrvatskimi poslanci, bi te potisnili še v hujši odpor proti sedanjemu nasilnemu režimu. Moglo bi bilo priti, in s tem so pokvarjeni režimovci že računali, do takšnih pojavov ljudske nevolje, ki bi se jih Pribečevičeva garda z obema rokama oprijela kot navideznih dokazov, da je proti Radičevi stranki treba postopati tako, kakor proti komunistični. Tako pa bi bila pot do sporazuma s Hrvatmi zaprta za dolgo časa. — Sestanek v sredo je tem grdim političnim spekulacijam napravil konec. Več med opozicijskimi strankami je trdna in neomajna. Tako so srbski, slovenski in hrvatski politični voditelji, ki so se v sredo zbrali v Beogradu, zopet zaklicali v našo državo ono idejo, ki je za državo edino spasonosna in zato eminentno državotvorna, idejo prijateljskega in bratskega sporazuma med srbskim, hrvatskim in slovenskim narodom.

Resolucija, sklenjena na beogradskem sestanku opozicijskega bloka, kaže ne samo splošno pot, ki vodi do konsolidacije razmer v državi, marveč tudi specialno izhod iz sedanjega nevdržnega položaja v državi. Ta izhod je sklicanje narodne skupščine na izredno zasedanje. Sedanji režim se opira na manjšino v par-

lamentu in zato je parlamentarno zasedanje zaključil. To je protiparlamentaren in protiustaven akt. Dokler ni ta akt popravljen (popravljen), ne more priti do ozdravljenja notranjih naših razmer. Je torej nujna potreba, da se vlada in uprava povrne k parlamentarnemu načelu. Opozicijski blok že ima izdelan načrt za parlamentarno delo ter je tudi pripravljen za to delo prevzeti odgovornost. Ta sprememba je tem bolj potrebna, ker se drugače ne more zatreti divjanje raznih terorističnih organizacij, ki jim sedanji režim daje potuho, ker se ne more pobiti korupcija ter uveljaviti zakon in pravica.

Prihodnji dnevi bodo pokazali, ali pride do te nujno potrebne spremembe v vladi in upravi naše države. Dani so vsi pogoji za pravilni in edino možni izhod iz sedanjega položaja. Ali bodo zopet uspele Pašičeve mahinacije?

Politične beležke.

Nova protikomunistična akcija. Ko je bila nekdanja komunistična stranka stavljena izven zakona, se je s časom osnovala in razširila »Neodvisna delavska stranka«, v kateri so se po oblastno odobrenih pravilih začeli organizirati po tovarniških krajih oni delavci, ki ne marajo socialdemokratov. Čisto naravno, da so se v tej stranki znašli tudi nekdanji javni delavci in propagatorji tudi javne in dovoljene komunistične stranke. Ta delavska stranka se je dolgo trpela in bi se lahko tudi vnaprej, ker so vendar izjemni zakoni, ki njej posebej in opozicijskim strankam sploh merijo delo in razvoj. Pa vse to naenkrat ni več zadostno in kedaj napovedujejo razni listi razpust neodvisne delavske stranke. Kot povod navaja beogradska policija, da je našla knjigo »Macedonija Macedoncem — zemlja zemljodelcem«, ki piše, da Macedonija propada, odkar je prišla pod Srbijo, ter širi čisto komunistična načela in plemensko mržnjo. Kot drugi povod se od iste policije navaja brošura »Vloga proletarske omladine«, češ, da je tajno tiskana in da širi revolucijo. Vodstvo neodvisne delavske stranke na to policijsko objavo razglašajo, da je za knjigo o Macedoniji odgovoren podpisani pisatelj, brošura o omladini pa ni tajna, ker je izhajala kot podlistek časopisa »Mladi radnik« in ni bila konfiscirana. — V Beogradu so se vršile hišne preiskave pri mnogih osebah, ki so znane iz delovanja nekdanje komunistične stranke, aretiran je pa samo g. Kosta Novakovič, bivši komunistični narodni poslanec in pisec knjige o Macedoniji. — Mnogi listi svetujejo vladi tudi posebne izjemne korake proti HRSS, češ, da je ta tudi komunistična, ker je Radič v Moskvi. Na eni strani se res žurijo z obtožnico proti Radiču in še drugim poslancem HRSS, na drugi strani pa radikalni zopet iščejo stike z Radičevci ter obetajo za gotovo podporo ukinjenje pripravljene obtožnice in še razne ugodnosti za stranko. Iz tega se vidi, koliko je na obtožbi, ki se iz strankarskih razlogov dviga in ukinja.

Posvetovanje glede Rusije. Ministrski svet se je posvetoval, kakšno stališče naj zavzame naša vlada na konferenci Male antante in sploh napram Rusiji. Konec posvetovanja je bil ta, da so sklenili to vprašanje odgoditi, češ, da še velesile niso popolnoma uravnale svojih odnošajev z Rusijo. Pri tem posvetovanju se je popolnoma pozabilo na faktučne zveze, ki jih imajo do malega že vse države z Rusijo. Faktične zveze se pred priznanjem je predlagal beograjskim politikom dr. Trumbič že pred 4 leti, a še danes se s priznanjem Rusije še vse drugo odlaga.

Trgovska pogodba z Italijo. Pogajanja glede pogodbe z Italijo se nahajajo še vedno na mrtvi točki. — Delo se vrši edinele v posameznih sekcijah, kjer so začeli Italijani pri raznih malenkostih popuščati, vidič, da naša komisija principijelno odklanja pristaneke na njihove prvotne predloge. Ta popustljivost Italijanov traja od povratka delegata Brochia iz Rima, od koder je seboj prinesel celo kopo navodil za popuščanje. Vendar pa še kljub temu ostane mnogo spornih vprašanj, katere Italijani uporno vzdržujejo, nam pa jih je nemogoče sprejeti. Nerešeno je vprašanje uvoza vina iz Julijske Benečije, potem uvoza cementa in laporja, iz katerega se izdeluje cement. Znano je, da poseduje Italija velike tvornice cementa, lapor pa mora uvažati iz naše države. Ker pa mi nimamo sami dovolj cementa za izvoz, skuša naša delegacija tudi v tem doseči ugodnost, na kar Italijani dosedaj še niso pristali. Veliko spornih točk je tudi pri vprašanju carinske tarife, o kateri se razpravlja popolnoma tajno.

Progoni novinarjev v Dalmaciji. V Šibeniku je policija aretirala izdajatelja mesečnika »Hrvatski dom« in sourednika tednika »Dalmatinski Hrvat«, novinarja Miho Jeriniča. Zaprli so ga v zapore okrožnega sodišča ter uvedli proti njemu postopanje po zakonu o zaščiti države in to radi neke pesmice, priobčene v listu. Poleg Jeriniča je bil aretiran tudi urednik »Dalmatinskega Hrvata«, Nedič in sicer radi članka »Radič v Moskvi«.

Po svetu.

Preselitev albanske vlade. Albanska vlada se je preselila v Tirano ter namerava začeti z rednim delom, dasi v državi še vlada priličen nered ter še vedno pride do bojov med vladnimi pristaši in njihovimi nasprotniki. V Tirani je vlada osnovala dva sodišča, ki bodo sodila nasprotnike sedanjega režima. V mnogih okrajih je še proglašeno obsedno stanje in oblasti postopajo z vso strogostjo proti politični protivnikom. V Skadru je izdana naredba, da morajo vse civilne osebe predati orožje. Pri komur bi se pozneje našlo orožje, bo brez pomiloščenja ustreljen. — Vse te mere nove vlade dokazujejo, da njen položaj še ni utrjen in da se v državi še nahaja dovolj njenih protivnikov, ki bodo skušali v dolednem času zopet inscenirati nov preobrat.

Zopet atentat v Sofiji. Te dni je bil v Sofiji umorjen od vladnega atentarja zemljoradniški prvak dr. Ivanov, odvetnik po poklicu. Da bi mu preprečila delovanje med ljudstvom, ga je dala vlada pod policijsko nadzorstvo ter ga konfinirala v Sofiji. To policijsko nadzorstvo je bilo tako dobro ali je pa celo služilo v to svrhu, da so ga vladni fašisti sedaj umorili.

Rumunija in reparacije. Rumunski listi so z ozirom na konferenco Male antante zelo razdvojenega mišljenja. Večina jih soglašajo v tem, da se interesi držav Male antante zelo razlikujejo ter da bo težko prišlo do popolnega sporazuma. »Adverul« piše, da interese Male antante zelo razdvojuje vprašanje reparacij ter bi skupni nastop v tem oziru bil brezpomemben. Država SHS, ki je dobila od celokupnih reparacij 5%, nikakor ne bi podpirala Rumunije, ki je dobila samo 1%. Malo antantopu raziranj tega lista edino še lahko združi nevarnost Rusije za Rumunijo. Mala antanta proti temu vprašanju ne more ostati ravnodušna, ker bi boljše viražiranje Rumunije značilo največjo nevarnost za Čehoslovaško in za državo SHS. — V tem se rumunski list moti, ker Rusija zankrat ne namerava Rumunijo boljše viražirati, pač pa dobiti nazaj Besarabijo, do katere ima tudi pravico.

Špijonska afera v Bukarešti. Rumunski listi poročajo o senzacionalni špijonski aferi, katero se je posrečilo odkriti v Bukarešti. Na podlagi anonimne ovadbe je bil aretiran tajnik v zunanem ministstvu; doznalo se je, da je bil že dalje časa v živahni zvezi z ruskimi sovjetskimi krogi na Dunaju, od koder je dobival tudi znatne svote denarja. Pri zasliševanju je začel simulirati blaznost, radi česar ga bode najprej preiskala zdravniška komisija.

Boj med zakonitostjo in nezakonitostjo v Italiji. Med pristaši normalizacije v Italiji in ekstremnimi elementi fašizma se razvija trd, neizprosni boj za zmago. V prvem taboru je vse, kar je poštenega v Italiji, v drugem slepi zagrizenci, koristolovci in zločinci, ki jim je nezakonitost edina pot, po kateri upajo dosežati svoje namene. Tem elementom stoji na čelu fašistovski poslanec Farinacci, ki se je javno izjavil za to, da se zopet ustanove akcijski oddelki. Illegalizem imenujejo zato zadnji čas tudi »farinaccizem«. V fašistovski stranki je farinaccizem v absolutni premoči in se njegov pritisk še v vsem javnem življenju usodno čuti. Ta pritisk veže roke Mussoliniju in celokupni vladi, omejuje svobodo sodne oblasti v preiskavi Matteottijevega slučaja in ogrožava vidnejše in nevarnejše nasprotnike. Opozicija vstraja neizprosno na stališču, da mora fašistični režim s svojim voditeljem vred pasti in se fašizem kot tak izključiti iz soodločanja v političnem življenju. Drugi legalistični krogi se pa boje, da ne bi nenadni preobrat dovedel do kaosa in so za to, da normalizacijo uvede Mussolini. Napetost je silna in danes nihče ne ve, kaj čaka Italijo v bližnji bodočnosti. — Sodišče pri preiskavi umora Matteottija sicer vrši svojo dolžnost, toda očividno je, da se mu delajo pri tem ovire, ki stremijo za tem, da onemogočijo in ustavijo poizvedovanje. Matteottijevega trupla še niso našli, zaprti zločinci pa še vedno tajijo. Pred nekaj dnevi je nad rimsko ječo, kjer so zaprti, prav nizko krožil neki aeroplan. To dokazuje, da so tajne sile na delu, ki hočejo zaprte zločince ali osvoboditi, ali pa pogubiti, da ne bi izdali raznih tajnosti.

Omejitev svobode tiska v Italiji. Ministrski svet v Rimu je zaključil, da se takoj uveljavi naredba o tiskovnem zakonu, po koji lahko vsak prefekt ustavi izhajanje lista, ako je dyakrat pozval redakcijo, da spremeni odgovornega urednika. Preteklega leta so italijanski listi z ostro kampanjo preprečili sprejetje te naredbe, po kateri bi bila svoboda tiska popolnoma v odvisnosti prefektov. Opozicijski listi sedaj zopet ostro napadajo vlado radi tega nasilstva nad svobodo tiska.

Macdonald v Parizu. Angleški vladni predsednik Macdonald ima v zadevah zunanje politike veliko večino parlamenta za seboj, proti francoskemu vladnemu predsedniku Herriotu je pa ravno v zunanjepolitičnih zadevah opozicija posebno močna. Francoska nacionalistična opozicija je zlasti sedaj pred londonsko konferenco razvila živahno agitacijo, da bi javnosti predstavila veliko nevarnost nekake angleške nadvlade in ogrožanja francoskih interesov. Poincarejevi pristaši, ki v glavnem zastopajo

interese železnicarske in premogovne industrije, vidijo v londonski konferenci veliko nevarnost za pretežni vpliv Francije v politiki evropskega kontinenta. Boje se, da ne bi Anglija prevzela vodstva mednarodne politike in usmerjala po svojih interesih. Zlasti bi bil, kakor menijo, usodni udarec za Francijo, ako bi se Macdonaldu posrečilo uničiti vpliv reparacijske komisije in prenesti kompetenco za razsojanje sporov, ki bi nastali glede vprašanj, zvezanih z izvrševanjem verzajske mirovne pogodbe, na mednarodno razsodišče v Haagu, ki je vplivu Francije odtegnjeno. S tem bi po njihovem mnenju bila razmajana stavba verzajske mirovne pogodbe sploh. Poincaristi želijo imeti Poruhrje kot garancijo tako dolgo v rokah, dokler Nemčija res ne izplača vsega vojnega dolga, to se pravi, nepregledno vrsto let, tako da bi se Nemčija dejansko nikoli ne osvobodila vrhovnega nadzorstva Francije. — Da se prepriča o francoskem razpoloženju ter se še enkrat razgovori s predsednikom francoske vlade, je Macdonald v torek obiskal Pariz. Tu se je pokazalo, da francoska javnost ne deli Poincarejevega mnenja. Kjerkoli se je Macdonald pojavil, povsod so ga spremljali navdušeni klici velike ljudske množice: Živel mir! — Nikdar več vojne! — Redki klici: Živel verzajski mir! — so se popolnoma izgubili v navdušenih manifestacijah za mir, sporazum in proti vojni.

Predsedniške volitve v Ameriki. Konvent demokrat ske stranke, ki se vrši v New Yorku že mnogo dni, se še nikakor ni mogel zjediniti za izbiro svojega kandidata za mesto predsednika. Radi tega so nekateri člani konventa pozvali Mac Adova in Smitha, ki sta dobila največ glasov, da odstopita od kandidature, ker drugače konvent ne pride do sklepa. Oba sta svojo kandidaturo v resnici umaknila in pričakovali je sedaj, da se bo stranka kmalu zjedini za osebo svojega kandidata.

Neredi v Braziliji. V St. Paulo v Braziliji je prišlo po službenih izjavah brazilske vlade do vojaškega upora, ki pa je bil hitro zadušen. V bojih je poginilo 250 vstašev, kakih 200 je pa bilo ranjenih. Po drugih vesteh pa še nemiri trajajo in vlada še vedno ni v ospodar situacije v državi.

Fašistovski junaki.

Po zverinskem umoru italijanskega poslanca Matteottija je začela preiskovalna oblast in posebno še sama javnost vedno bolj raziskovati preteklost raznih fašistovskih mogotcev in junakov. Na dan so prišle strašne in gorostasne stvari. Zaprti krivci in sokrivci zločina, kakor tudi mnogi drugi, ki so še na svobodi, so se razkrili kot propali tipi z več ali manj pustolovsko preteklostjo. Vzemimo kar glavnega osumljenca in gotovo tudi krivca Filipellija, ki je bil direktor glavnega fašistovskega glasila v Rimu. Ta človek je v kratkem času postal mogoten in tudi zelo bogat fašistovski prvak. V veliki vneti si je nadejal priimek »pogumni« — »Il valoroso« — in pod tem nazivom so ga tudi drugi občudovali in častili. Med vojno pa ni bil prav nič pogumen. Vedno so ga bolele noge in skozi vsa leta se je otresal srečno vojaškega službovanja. Po vojni je bil pa takoj med prvimi in najvnetejšimi zmagovalci in med fašisti. Kot prilizun in vsiljivec je bil zelo pripraven za nabiranje prispevkov fašistični organizaciji. Veliko je nabral, a dober del od tega je poneveril. Da bi prikriji svojo sramoto, ga tovariši-fašisti niso izdali sodnji in Filipelli si je poiskal novo torišče svojega vnetega nacionalizma v Rimu. Tu je zbiral najprej inserate za fašistovski list in ker se je s svojo drznostjo, vsiljivostjo, kričavostjo in prilizunstvom kmalu preril do vodilnih fašistov in do samega diktatorja Mussolinija, je prav hitro prispel do moči in bogatstva.

Podobnih junakov se je v Italiji razkrila še dolga vrsta, a nas bolj zanimajo domači fašistovski primeri. Tudi pri nas se je že in se še bo razkrilo veliko število pustolovcev najslabše vrste v terorističnih organizacijah, ki uživajo zaščito in pomoč raznih oblastnikov. Ne samo orjuna, ampak vsaka bojovna ali nasilna organizacija, zavarovan od oblastnikov, je kakor nalašč za laži-junake in laži-poštenjake. Taki tipi se zbirajo celo v organizacijah, kakor na primer pri četnikih in dobrovoljcih, ki so glede članstva podvrženi celo kontroli oblasti in nimajo na vesti takih del, kot pa orjuna ali srnao. Četniki so v Srbiji kot nasledniki nekdanjih ustašev in prostovoljcev proti Turkom. Ta organizacija je močna, ima orožje, prireja parade, lasti si razne pravice itd., a jasno je to, da v njej ni niti par odstotkov nekdanjih četašev. Večino tvorijo ljudje, ki se v nevarnih časih četaštva in ustaštva niso dosti udeleževali in so samo sedaj silno vneti, ker so četaške akcije varne in povrh še koristonosne. Med dobrovoljci je tudi velika navlaka takih ljudi, ki so dobrovoljci od jeseni leta 1918, ko je bil avstrijski razpad gotova stvar in delo pri kaki narodni obrambi zelo varno in koristno. Nadalje vidimo mnogo pravih dobrovoljcev v vrstah opozicijskih strank, ki najostreje obsojajo režim in njegove bojovne organizacije.

Pa kakor rečeno, pri četnikih, ratnikih, dobrovoljcih itd., je še kontrola članstva, pri orjuni in srnao je pa ni. Dobrovoljci imajo od oblasti izkaznice, da so res to, za kar se izdajajo. Dobrovoljstvo se šteje do gotovega dne ob razpadu Avstrije in vsak mora dokazati, da je res nekje služil kot dobrovoljec. Glede teh izkaznic je bilo že sicer precej sleparij in protekcij, a kontrola je vendar. Pri orjuni pa vsega tega ni in tako vstopajo v njo najemnejši elementi, ki potem še druge, sebi edneke privlečejo za seboj. V vsakem kraju, kjer je že nastopala orjuna, so se v njenih vrstah že razkrivali bivši jetniški gostje ter moralno in narodnostno omadeževani a pa vsaj zelo dvomljivi elementi.

Da so se taki ljudje usidrali v orjuni, je čisto raz-

umljiva stvar. Prvič uživa orjuna več ali manj toleranco od strani oblasti in popolno pomoč protiljudskih politikov in njihovega časopisja. Pod takim varstvom lahko stari nasilnik po svoji mili volji in z jako malim rizikom odgovornosti in nevarnosti uganja nasilja, tat lahko krađe, slepar lahko slepari in tudi bivši »aznjenici« lahko skrivajo svojo temno preteklost pod orjunski kalpak. Ni treba naštevati in spominjati, koliko temnih elementov se je že našlo tu pri nas v Mariboru in po drugod med orjunci. Kakor hitro se takega človeka pokaže javnosti, pa že zavpijejo orjunski zaščitniki vseprek, da se žali nacija in njena bojna organizacija. Zaščita temnih tipov in zločinov pod orjunskim praporom že presega vse meje. Ko so nedavno orjunski zločinci v ljubljanski okolici divjaško mučili delavca Juvana, je na primer »Jutro« takoj začelo razlagati, kako ta napad nekih mladih neznanih ljudi izrabljajo »klerikalci« in kako delavec lažljivo opisuje nezgodo, ki ga je seveda po lastni krivdi zadela. Malo je manjkalo, da niso rekli, da se je sam zvezal, si potem oči zavezal, se pretepel ter si še tri prste zmečkal, da se tako lahko obdolži čista in sveta orjuna.

Ko so zadnje nedeljo orjunci cele salve streljali v vlak, ker so na svoje divjaško tulenje začuli klic »fej!«, so naši policajdemokratski listi zopet na dolgo in široko pisali o napadih »klerikalcev in komunistov« na nacionaliste. Da bi med takozvanimi nacionalisti bilo še več prostora za temne in nasilne elemente, mora seveda »Jutro« pozivati vse naprednjake, naj organizirajo kako stražo pred »klerikalnimi in komunističnimi« pripravami proti nacionalistom.

Nasilna organizacija in njeni zaščitniki so silno sramoten pojav. One, ki se z nasiljem bavijo kot z dobro preračunjenim sredstvom, pustimo na strani, naše besede veljajo samo onim, ki še vsled zasljepljenosti in nerazsodnosti vidijo vsaj nekaj dobrega na orjunskem in podobnem pokretu. Ti ljudje naj enkrat razumno prečitajo svoj »Narod«, »Jutro«, ali pa kak drug časopis in ko bodo našli tam poročila iz Italije, naj vendar potegnejo črto med našim in italijanskim fašizmom. Našli bodo najprej mnogo sličnih zločinov pri nas in v Italiji, potem jim pa gotovo tudi pade na um, kako bedasto je vendar to, da se naši naprednjaki strinjajo z izjavami italijanskih poštenih politikov, ki pravijo, da nacionalizem ni last ene stranke, ampak celega naroda, doma pa sami hočejo dati narodnjaštvo in nacijo v zakup orjuni in njej podobni družbi.

Iz Slovenije.

SLOMSKOVA ZVEZA V CELJU.

Svoje redno zborovanje je imela letos Slomškova zveza v Celju. »Jutro« je sicer prav s kolom grozilo, češ, da si bodo slovenski Pribičevićijanski apostoli lažjugošlovnanstva ogledali zborovalce, toda oplašiti ni moglo samozavestne, krepke čete slovenskega učiteljstva, ki ne ustrašeno izpoveda, da je naša bodočnost le v krščanski versko-nravni vzgoji naše mladine.

»Slomškarji« so zborovali dva dni. Prvi dan — 4. julij — je bil določen strokovnim referatom in spoznavanju bližje in daljše celjske okolice. Drugi dan — 5. julij — je izpolnil občni zbor društvnikov. Prvi dan so imeli strokovne referate nadučitelj Kržišnik, prof. dr. Medved in dr. Ogrizek, drugi dan je podal članom društveni odbor izčrpano poročilo o delovanju in stanju Slomškove zveze. Zveza se je v preteklem letu prav primerno organizatorično preosnovala, šteje sedaj deset podružnic in med njimi so tri na Stajerskem. Njeno delo bi bilo veliko uspešnejše, ako bi je podprli posebej krajni in okrajni šolski sveti in bi se razširil »Slov. učitelj«. Celo vrsto predlogov in pritožb našega krščanskega učiteljstva priporočamo v resno razmišljanje našim somišljenikom. Brezpogojno potrebno je, da se za celo delo našega krščanskega mislečega učiteljstva veliko bolj zanimamo ter posvetimo več skrbi ter več moralne in materijalne podpore njihovega plemenitemu stremljenju.

Zborovalcev se je kljub vsem težkočam in neugodnostim ter — grožnjam nasprotnikov zbralo okrog 80. Nekateri so se opravičili. Gotovo je to iz navedenih razlogov prav lepo in častno število. Posebej razveseljivo pa je bilo, da je poleg prvih ustanoviteljev letos nastopila garda mladih učiteljev in učiteljic, osobito s Stajerskega. Slomškova zveza dobiva krepke prirastek, ki ji zajamči nepretrgan razvoj.

Naši Celjani so priredili Slomškarjem lep družabni večer, na zborovanju pa jih je pozdravilo društvo katehetov ter Jugoslovanski klub poslancev po svojih zastopnikih.

Podrobno poročilo prinese glasilo krščanskega slovenskega učiteljstva »Slovenski učitelj«, katerega somišljenikom prav toplo priporočamo. Ko ustanavljamo podružnice društva »Krščanska šola« imejmo tudi pred očmi, da je treba poznati ter podpreti tudi to, kar že imamo.

Iz Celja. »Danes in jutri zborujejo v Celju žalostni ostanki Slomškove zveze... Tako začena v 156. štev. »Jutro« z dne 4. 7. ter blati krščansko učiteljstvo, češ, da je le iz koristolovstva včlanjena v Slomškovi zvezi. Ali ni smešna ta trditev, zlasti sedaj, ko mora krščansko misleč človek pretpeti toliko zbadljivk in tudi preganjanj? Dopisunu se nadalje nekaj sanja o Cankarjevih nlapcih, katere la napačno razumeva. Mogoče je mož eden izmed onih plehkkih značajev, ki so v prejšnjih časih hlinili pobožnost po cerkvah ter sodelovali pri cerkvenih pevskih zborih, a sedaj se ogibajo cerkve kot zakletega gradu in se delajo, kot se ne bi znali niti prekrizati. Hvala Bogu, da vse učiteljstvo ni tako! Se so učitelji in učiteljice širom

Slovenije, od Mure in še čez pa dol do Soče, ki se držijo besed Kristusovih: »Pustite male k meni priti!« Se je precej pravih sinov in hčera slovenskih mater, ki se niso od-tujili narodu, nego čutijo z njim in delujejo za njegov blagor, kljub vsem zaprekam. Slomškova zveza sicer ni tako številna, kakor organizacija liberalnega učiteljstva UJU, a je vendar večjega pomena, ker ima narod za seboj. Torej, krščansko misleče učiteljstvo drži se hrabro, saj je s teboj Bog in narod!

Da ne bo ostal prikrit javnosti. »Jutro« od četrtega je objavilo pod zaglavjem »Tiskarna škofa dr. Jegliča« pamflet na Jugoslovansko tiskarno. Človek vsebuje tolikanj surovih, ostudnih in najostreje obsojnih vrednih psov, da jih nočemo ponavljati. Takega psovanja, kakor smo ga čitali v »Jutru« pod zgoraj omenjenim naslovom, je zmožen v celi Sloveniji edinole najbolje informirani dnevnik »Jutro« in pa njegov tati dr. Gregor Zerjav, ki je lastnoročno napisal in objavil ta pamflet. Da je dr. Zerjav pisec te poplave žurnalistične gnojnice, nam je jasen dokaz dejstvo: Dr. Zerjav je leta 1923 ovadil radi § 11 državnemu pravdnistvu v Mariboru Cirilovo tiskarno. Na ravno isti § 11 se sklicuje tudi v svojem »Jutrovem« pamfletu glede Jugoslovanske tiskarne. Človek, ki se upa tolikanj najogabnejših psov z nekakim zločinskim veseljem zau-pati papirju ter javnosti, spada samo še kot harambaša med samostojne harambaše in v »Jutrove« goščave surovosti ter podivjanosti, kakor Čaruga v slavonske gozdove. Dr. Zerjav bi bil najbolje storil, ako bi bil ta pamflet podpisal, ker avtorstva itak ne bo utajil.

Toča je obiskala dne 9. t. m. popoldne Cirkovce pri Pragerskem. Škoda, katero je povzročil ledeni bič na poljih, je znatna.

Tretji red sv. Frančiška. V petek, dne 18. t. m., bodo mesečni shod skupščine duhovnikov ob 5. uri zvečer.

Iz Ormoža.

Iz Ormoža. Agitacija za občinske volitve. »Tabor« z dne 6. t. m. piše iz Ormoža, da se pismonoša K. in V. brigata bolj za klerikalno agitacijo, kot za vestno izvrševanje službe. Na pomoč kliče celo poštno direkcijo ter pravi, da takrat tudi »Straža« ne bo pomagala. Nato ugotovimo, da pismonoša K. in V. ne agitirata za klerikalce, da se je »Taborov« dopisnik v osebi zmotil takrat, ko je g. župan Veselič agitiral za klerikalce po Dobravi. Veseličev prizadevanje za klerikalce, od katerih živi, je sicer vse hvale vredno, vendar ne odobravamo vračanje krivde na uboga pismonoša, ko bi moral znati g. Veselič, kako težko si je služil kruh, ko je bil še sam pismonoša. Tudi ni nobena tajnost, da bi naj bili poštni uslužbeni od demokratov posojeni, da podpisujejo tretjo takozvano klerikalno listo. Gospodje demokrati, le ven z harvo in povejte lepo odkrito, kaj bi še vse radi, da vam ustrežemo in ne bo zamere. Na dan volitve vrzite vsi svoje kroglice v »klerikalno« škrinjico, in bo za vse pravi!

Pred volitvami v Ormožu. Volilna agitacija bi se naj vršila v mejah dostojnosti in ne pa po orjunaških metodah. Pred tremi leti nas je bilo 40 volilcev iz imenika črtanih, ker nismo prisegli na lažidemokratsko zastavo. Dobro nam je znano, kdo nas je oropal volilne pravice in pod kakšno goljufivo pretvezo se je to zgodilo. Nam vsem je še v živem spominu, kakih nedopustnih sredstev so se posluževali demokrati pred in na dan volitev, da rešijo svojo barko, ki je bila v nevarnosti potopa za vedno. V ta namen najeti liberalni agitatorji so že tedne pred volitvami plačevali po gostilnah nerazsodnim volilcem pijačo, delili so med nje denar, obleko, obuvalo itd. Obljubovali so revnim slojem vse mogoče dobrine in ugodnosti iz naslova občinskih njiv, gozdov in travnikov, kratko, objubili so poprej vse, po volitvah pa na revne ljudi še pogledali niso. Z občinskim premoženjem, ki je nas vseh lastnina, pa so gospodarili po svoje sebi in svoji stranki v korist. Namesto, da bi nam čuvali občinsko last, katero so nam spravili naši očetje in bi naj naši deci ostala, so se vrgli na njo kot hudobec na grešno dušo, občinski siromaki pa se polagoma naj pasejo na tuji zemlji, ker če gre tako naprej, nam demokrati prodajo vse, še rotovž, kot se po mestu govori. Denar gre v njihovo banko in se porabi bogzna zakaj, samo ne v korist občine. Na vse zadnje ne bo ne posestev in ne hiš, tisti, ki so nam doslej gospodarili, bodo odšli, davkoplačevalci in občinski reveži bodo pa ostali. Strašno morajo imeti roke prilimate ne na občinske grunte in hiše, da nam grozijo z orjuno, z bojkotom in drugim nasiljem, ako ne volimo z njimi. Drugim zopet objublajo in ponujajo raj na tej zemlji, kajti občina še ima dovolj gruntov za tržiti, iz svojega pa nikdo nič ne da, čeravno poprej objubi. — Mi hočemo pošteno občinsko gospodarstvo in v občini enako pravico za vse. Boj korupciji ter strankarskemu in orjunskemu nasilju. Ne bojimo se demokratov in orjunašev nič, prav nič nam ne morejo, če vržemo kroglice na dan volitev v »Slovensko meščansko gospodarsko« škrinjico.

Onevne novice.

Komitško »Jutro« in protidržavni »komiteti«. Včerajšnje »Jutro« prinaša kot prvo »najnovejše« gorostasne laži o »bojnih komitetih«, ki naj bi bili postavljeni in pripravljani za preobrat v naši državi, pri katerem bi bili udeleženi seveda vsi, ki niso pristaši policajdemokracije, radikalije in orjune. »Jutro« prinaša svoje laži kot brzobjavno poročilo iz Prage, gotovo je pa, da so vse skovali sami »Jutrovski« banditi ali komiti. Jutrovci vedo najprej povedati, kaj so vse sklenili komunisti v Moskvi glede prevrata na Balkanu in posebej še v Jugoslaviji. Potem se nanzanja, kje vse so postav-

ljeni in kako so zasedeni v take svrhe »bojni komitete«. Take »bojne komitete« vidi »Jutro« na Dunaju, Grazu, v Trstu, Solunu itd., ter tudi ve, kakšna prevratna sredstva bodo iz teh krajev poslana v našo državo. Predvsem ogromno veliko denarja. Že sedaj se je dalo za komuniste in po potrebi seveda tudi za »klerikalce« nad 1 milijon dinarjev, od katerega pride v Slovenijo okrog polovice. Pa to je še le začetek, iz »bojnih komitetov« se bo denar kar vsipal v Jugoslavijo za prevratne komuniste, klerikalce, Radičevce in končno za vse druge, ki nočejo k policajdemokraciji in radikaliji. — Svet gre na denar in sedaj si vsakdo lahko misli, kako osamljena, a vzvišena in mučeniška bo ostala v svojem samozatajevanju radikal-demokracija ob toliki poplavi denarja. — Pa eno bi se še dalo svetovati »Jutru«! — »Jutrovski« komiti vedo, kako in kod teče denar zarotniških »bojnih komitetov«, naj se vendar dvignejo ter denar prestrežejo, da bodo deležni nagrade, ki je razpisana pri zasačenju tihotapcev! Od težkih milijonov bi tako mnogo odpadlo. »Tabor« bi bil takoj zopet lahko vsaj na štirih straneh in tudi drugače bi si policajdemokrati in orjunci lepo opomogli. Izrabite vendar priliko in razkrite tajnosti!

Oboroženo kretentstvo in zločinstvo. Tako imenuje dunajski dnevnik »Die Stunde« nemško-avstrijske fašiste ali Hakenkreuzlerje, ki so se zadnjič izkazali s tem, da so v Klosterneuburgu izživljali delavce, ki so imeli svojo kulturno prireditve, ter potem se streljali med neoboroženo množico. Sodba dunajskega lista se lahko raztegne tudi na druge fašiste. Med fašiste je v resnici vse polno kretentov, ki se dajo voditi od domišljije in fraz. Navadno kretentstvo pa še ni najbolj nevarno, največjo nevarnost tvorijo oni temni tipi, ki so po svojem poklicu pustolovci, postopaci itd., po intelektu pa skrajno nevarni norci, če ne še kaj hujšega. Fašistovski kretentstvo se vidi pri vsakem nastopu. Fašisti hodijo naokrog oboroženi do zob, mirne, neoborožene ljudi izživljajo, potem se pa v gručah pomaknejo v primerno in varno daljavo ter streljajo kakor obsedeni. Prej navedeni dunajski list je mnenja, da bi se nezrele mladiče lahko pustile igrati vojake in nacionaliste, če pri teh igrar ne bi imeli prve besede kriminalni tipi in če bi se revolverji ne sprožili. Avstrijske oblasti so sedaj začele razoroževati Hakenkreuzlerje, pri nas se pa oblast ne spomni, da bi tako nastopila proti orjuncem. Ta popustljivost in prizanesljivost tudi povzroča, da je pri naših fašistih vedno več zločinov in zločincev. V primer samo dva. Prvega objavlja g. Mirko Mrzel, trgovski potnik iz Trbovelj: Dne 1. junija sem šel h kosilu v gostilno Počivavšek. Ko pridem do kapele poleg te gostilne, me obstopi pet uniformiranih orjunašev in eden izmed njih zavpije: »Ruke u vis!« Sledil sem njih ukazu — saj so mogle name pet repetirk. Prebrskali so mi žepa, zanimali se za moje personalije, a mojim izpovedbam niso verjeli. Nato izginejo uniformirani orjunaši, obkolijo me drugi, ki niso bili ne v uniformah, ne v civilu; opanke, ženske nogavice, športne hlače, šimi-klobuke, brez suknjica, v eni roki batino, v drugi revolver. Tako so me stražili četrte ure, revolverje naperjene na čelo. Prosil sem, naj me izpuste, klical orožnike na pomoč — zaman. Z mostovžev rudniških hiš so ljudje opazovali ves prizor in plašno čakali, kaj bo. Nato se mi približa uniformiran orjunaš in pravi po hrvaško: »Čakaj, ti komunistična svinja, da pride naš komandant!« Čez kakih pet minut res pride poveljnik, velik, razbojniškega, čisto škipetarskega obraza. Tedaj pristopijo trije uniformirani orjunaši in me odvedejo pred poveljnika, ki mi ukaže: »Deset korakov naprej — ruke u vis!« Občinstvo pa, ki je prisostvovalo prizoru, zakliče: »Zdaj glejte, kako bomo obesili vašo komunistično k...o!« Odvedejo me k bližnjemu drevesu in se pripravljajo na justifikacijo. Eden orjunašev mi zarine repetirko v sence in pravi hrvaško: »Glej, ti komunistični kolovodja, kako ti dom goril! Potem pogineš kot pes!« Ozl sem se — iznad Rudarskega doma se je valil dim. Gledalci so od daleč klicali, naj me puste. V zadnjem hipu me reši znanec Kokalj Viktor, ki uveri orjunaše o moji nedolžnosti. Bil sem prost. — Drug zločin se je dogodil zopet te dni v Ljubljani. Kipar in vojni invalid Satler je izdeloval po privatnem naročilu kip Lenina. Orjunci to zvedo ter se napotijo k kiparju, kateremu se predstavijo kot odposlanci naročnika, rekoč, da so prišli po kip. Rekli so, da odnesejo kip v Delavski dom, kjer se bo treba še nekaj pomeniti, potem ga pa prinesejo zopet nazaj. Kipar svoje delo reš izroči, čez nekaj časa se pa sam napoti v Delavski dom. Tu o kipu ničesar ne vedo in kipar šele od voznika zve, da so kip odpeljali v prostore orjuncem. Kipar se napoti tja ter zahteva svoje delo nazaj. Orjunci mu zatrjujejo, da dobi kip nazaj, a šele na policiji, kamor ga hočejo takoj odnesti. In res, orjunci zadenejo kip na tla, na stopnicah ga pa nalašč in smeje se spustijo na tla, da se sesuje na kose. Tako so se orjunci proslavili s čisto navadno tatvino in ropom pod lažljivo pretvezo. Torej je že več oboroženega zločinstva kot pa samo kretentstva.

Obsodba orjunske akademike v Zagrebu. Radi udeleževanja pri izgrelih in pretepih je akademski senat zagrebske univerze kaznoval sledeče akademike-orjunce: Jakoba Borčiča na izgon z univerze za dobo enega semestra; Edo Buletu in Berislavu Angelinoviču se ukine pravo promocije za eno leto. Poslednji izgubi pravičo promocije sploh za vedno, če bo se še nadalje udeleževal orjunskega akcij. S strogim ukorom so kaznovali Manfred Peštovič, Čedomil Plavšič, Milenko Hodžič, Mihajlo Živkovič in Mirko Drenovački. Zagrebski režimski listi, posebno »Riječ« radi te upravičene obsodbe največjih orjunskega pretepačev napadajo akademski svet ter ga imenujejo politično ekspozituro blokašev.

Paskijevičovo življenje v mitroviškem odgajališču. Z mladostnim zločincem Paskijevičem se je časopisje pred meseci bavilo več nego dovolj. Paskijeviča so kmalu po

obsodbi poslali v odgajališče v Mitrovico in mu odkazali samotno celico, kjer mora prebiti dva meseca. Zločinec ne dela celi dan nič drugega, kakor da čita razne knjige, katere mu daje na razpolago knjižnica zavoda. Nikdar se ne spomni na svoj zločin, ki je vzbudil pred meseci toliko gnusa, zgrazan ter obsodbe od strani javnosti, in je vedno dobre volje. Toži samo radi slabe hrane. Sprehod mu je dovoljen dnevno eno uro, a vsako nedeljo mora v cerkev. Koncem tega tedna bo odpuščen iz samotnega zapora in je že izjavil enemu od svojih tovarišev, da se bo uniril v bolnico kot pisar. Najbrž ga bodo poslali venkaj delat na polje ali pa v kako delavnico. Kakor hitro bo najbrž jutri puščen iz samotne celice, ga bodo djali med tovariše, kjer bo prestal kazen. Ako se bo ta pokvarjena hudoba nekaj časa obnašal dobro in ne bo zakrivil nič kaznjivega, ga nameravajo premestiti v drug zavod, kjer se bo lahko kretal čisto svobodno brez straže. Paskijevič že uživa sedaj več ugodnosti, katerih niso deležni drugi kaznjenci. Tako n. pr. Paskijeviču ni treba odnašati iz celice nočne posode, ampak opravlja mesto njega to delo drug kaznjenc. Drugim kaznjencem se posreči presneto težko, da bi prišli v bolnico, Paskijeviču je goljufija v bolnico malenkost in nekaj vsakdanjega. Taka razlika glede postopanja s kaznjenci je izzvala upravičeno logorčenje v kaznilnici. Kake pojme o pravičnosti bodo odnesli mladostni zločinci iz tega zavoda, si pač prav lahko predstavljamo.

Zborovanje profesorjev. V Splitu se je dne 8. t. m. začel kongres jugoslovanskih profesorjev. Kongres je trajal več dni. Udeležilo se ga je kakih 500 profesorjev iz vseh krajev naše države. Poleg zborovanja so profesorji napravili več izletov ob dalmatinski obali.

Čuden gost v Zagrebu. V Zagreb je prispel neki Amerikanec Walter James, ki si je zadel čudno in težavno nalogo — proučiti ženske v vseh delih sveta. Prepotoval je že Ameriko, Egipt, Turčijo, Maroko, Indijo, Grčijo, Italijo, Francijo in Skandinavске države. Sedaj potuje po Balkanu in mudil se je več časa v Beogradu. Tu je vzbudil pozornost z natančnim ogledovanjem žensk na ulici in parkrat je prišlo do mučnih incidentov, katere pa je čudaški Amerikanec hitro poravnal. Iz Zagreba se bo baje napotil v Ljubljano. Preje je bil James fotograf in še sedaj fotografira posebno izrazite ženske tipe ter tako spopolnjuje svojo zbirko, ki je gotovo edina te vrste na svetu.

Steklina v Zagrebu. Pred nedavnim časom so v Zagrebu obgrizle stekle mačke 9 oseb. Oblasti so začele energično zatirati pse in mačke in za nekaj časa se je zdelo, da je ta nevarna bolezen prenehala. Pred par dnevi pa se je zopet pojavila in mačke so obgrizle zopet več oseb. Ker se steklina med mačkami vedno bolj širi, so postale sedaj mačke že pravi strah in trepet, pred katerim v Zagrebu vse beži.

Tri žrtve kopanja v Osjeku. Pri kopanju v Dravi so v Osjeku v enem dnevu utonile tri osebe. V kopališču sta utonila dijak Lucio Reichherzer in elektrotehnik Fröhlich; izven kopališča se je kopal neki Sekerce, pri plavanju pa je zašel v vrtinec, ki ga je pogoltnil.

Kongres grafičnih delavcev v Beogradu. Dne 13. t. m. se začne v Beogradu kongres Saveza grafičnih delavcev v Jugoslaviji. Ta savez spada med najboljše delavske organizacije naše države, šteje pa 4355 članov. Kongres bo trajal 8 dni ter se ga udeležilo tudi mnogo inozemskih delegatov, posebno iz Nemčije in Madžarske. Njim je uprava Beograda že dovolila prihod v mesto, zabranila pa ga je ruskim delegatom, ker niso organizirani v internacionalni sindikalni organizaciji.

103letna starka. V Subotici je te dni umrla starka Kata Mesaroš, ki je bila rojena leta 1821, torej je stara ravno 103 leta. Do zadnjega časa je bila krepka ter čvrsta.

Ubil lastnega brata radi rženega snopa. V sodnem okraju Krapina in sicer v vasi Križanec se je doigrala te dni žalostna igra med dvema bratoma. Brata Tomaž in Valentin Mihajlinec sta imela skupno njivo po zagorski navadi, in na tej njivi sta skupno žela rž in si potem po končani žetvi razdelila med seboj snope. Valent je začel kot prvi nalagati snope na voz. Tomažu se je zdelo, da ga je brat pri štetju opeharil za en snop. Radi enega rženega snopa se je vnel med bratoma prepir, ki je končal z ubojem Valenta. Tomaž se je med preprirom izdril ročico od voza, udaril z njo brata s tako silo po glavi, da se je ta onesveščen zgrudil na tla. Na tleh ležečega je še parkrat treščil po glavi in ga ubil. Na njivi je bilo polno delavcev, ki so bili očividci tega uboja, ki se je pa doigral s tako naglico, da ni mogel nikdo priskočiti na obrano. Bratoubijalec Tomaž se je po storjenem zločinu javil sam oblasti.

Tragična smrt komandanta hidroplanske postaje v Boki Kotorski. V Dubrovniku se je smrtno ponesrečil pomorski častnik Dragotin Reman. Reman je letel s hidroplanom iz Kotora proti Dubrovniku. Pri Gružu je padel radi motornega defekta iz višine na tla in se ubil. Pokojni Reman je že služil v avstro-ogrski mornarici kot letalec. Po prevratu je služil nekaj časa v jugoslovanski mornarici, a na izrecno željo rodbine je pustil to službo ter se posvetil novinarstvu. Več mesec je bil član uredništva zagrebskega dnevnika »Der Morgen«. A neutelšljiva želja po letalstvu ga je gnala nazaj k mornarici, kjer je bil takoj sprejet in postal komandant hidroplanske postaje v Boki Kotorski.

Čaruga težko bolan — Prpič veliki poje — Mihajlovič grozi z zopetnim štrajkom glada. Osiješko časopisje javlja, da je Jovo Čaruga težko obolel. Tolovaj je radi boleznitako oslabil, da le s težavo in komaj slišno govori. Ta dni je obiskal Čarugo njegov oče Prokop, ki mu je prinesel razne darove in se dolgo razgovarjal s sinom. Čarugov pajdaš Prpič veliki je vedno dobre volje. Ko je Prpič zvedel, da je poglavar Čaruga nevarno zbolel, mu je zjutraj pod celico, ko so ga peljali na sprehod zapel eno kitico iz pesmice: »Povenulo lišče

borovo, pod kojim je Jovo bolovo«. Prpiča velikega je obiskala te dni žena z enim otrokom v naročju, drugega štiriletnega je vodila za roko. Prpič sinko je takoj spoznal očeta in edino, kar ga je vznemirjalo na očetu, so bile vedno rožljajoče verige. Prpič se je veselo razgovarjal z ženo in se igračkval z deco. Nikola Mihaljevič je izjavil preiskovalnemu sodniku, da bo začel ponovno štrajkati z gladom, ako se ne bo odposlala njegova prošnja glede osebne avdijske pri kralju. Mihaljevič izjavlja, da ima povedati kralju nekaj silno važnega, ki pa je tajnost, Mihaljevičev zagovornik je obljubil, da mu bo sestavil prošnjo za avdijsko in odposlal v Beograd po Mihaljevičevem očetu.

Albanski razbojniki na našem teritoriju. Albanski komitski vodja Mehanič je prekoračil s 30 razbojniki našo mejo ter začel ropati po Makedoniji. Naše oblasti so zbrale v od njega ogroženih krajih številno orožništvo, da Mehaniču onemogoči njegova akcija.

Dve novi knjigi! »Dušica« I. del — Vemo, da so naši cenjeni bravci prav radi segali po tem »Stražinem« podlistku. S koliko nestrpnostjo so čakali od številke do številke, da zvedo, kako se bo drzni junak »Dušica« izvlekel iz pretkanih zank svojega zakletega sovražnika Chauvelina! In vsak se je pristrčno nasmejal, ko je v zadnjem poglavju končno bral, kako ga je nagajiva »Dušica« zvodila za nos. — Šele v celotni izdaji pa nudi roman pravi užitek. — »Dušica« izide še drugi in tretji del, ki še presegata prvega po napetih zapletljajih. Za njihovo umevanje je prvi del naravnost potreben. Naročite! Knjiga obsega 286 strani in stane mehko vezana le malenkostnih 16 dinarjev, po pošti 1 dinar več. Naroča se v Cirilovi tiskarni. — »V libijski puščavi«. — Roman je izhajal lani v »Gospodarju«. Pelje nas v divjo saharško puščavo in nam pripoveduje doživljaje nesrečnih angleških turistov, ki so prišli v roke krutim beduinom. Živo nam kaže, kako udarci usode utegnejo izpremeniti tudi mladeža in brezverca v odločnega katoličana. Roman nam zanimivo popisuje lepote in grozote saharške puščave, življenje ob bajnem Nilu in v zelenih oazah, potovanje po suhi, brezkončni puščavi nam slika v živih barvah. Dejanje postaja proti koncu skrajno napeto. — Potopisnih povesti iz teh dežel nam manjka. Sezite po tej knjigi! Cena je zelo nizka, 12 dinarjev, po pošti 50 para več. Naroča se v Tiskarni sv. Cirila.

Najvažnejše določbe zakona o taksah je izdala in založila Zveza trgovskih gremijev v Ljubljani. Brošuro je sestavil davčni konsulent Trgovske in obrtniške zbornice g. Žagar in nudi na 133 straneh alfabetičen pregled vseh določb kompliciranega taksnega zakona iz leta 1923. — Knjižica stane 15 din. in se dobi v pisarni trgovskega gremija v Mariboru.

Mladinski dnevi in naša društva.

Društvenim voditeljem v resen prevdarek.

Mladinski dnevi hočejo prinesiti nove ideje in dati globljo pobudo našemu izobraževalnemu delu. Priznati moramo, da naše izobraževalno delo, ki se je začelo s takim zaletom, zadnji čas nekoliko pojema. Zanimanje v društvu odrzijo voditelji tupatam samo umetnim potom, s kakimi predstavami, veseljami, senzacijami te ali one vrste, potem se pa članstvo zopet nazaj pogreza v nezanimanje in letargijo. Voditelji sami so večkrat malodušni, ker ne dosegajo takih uspehov, kakor bi jih njih trud zaslužil.

Kje je vzrok? V našem napačnem društvnem delu. Kakor povsod, na vseh drugih poljih, je zadnji čas tudi v društvnem našem delu zmagal nacionalizem in mehanizem.

Začeli smo društveno delo na celi črti čisto po duhu sebičnega in materialističnega našega časa iz racionalističnih razlogov, da bi društva koristila, članom prinesla obilo znanja, vede, povsod smo povdarjali, koliko koristijo sestanki, predavanja, časopisje, vese smo obračali le na razum. Naše društveno delo je bilo čisto tako kakor naša doba, ki povsod meri, koliko nese; splošni tok modernega življenja nas je nezavestno več ali manj potegnil v svoje siruge, tako da smo plavali v njegovih vodah, četudi smo mislili, da se borimo proti njemu.

Ali se čudimo, če se je naše društveno življenje posušilo, da marsikje čutimo tako sušo in praznoto, ki je tako bistven znak današnje civilizacije! Kjer globlje čustvovanje srca in duše zastoja ali izumre, tam se neha vse veselje do življenja, do vsotarjanja; goli praktični in sebični razum napravi človeka nezadovoljnega, praznega, nenavdušenega, mrzlega. Le kaka prireditve ali veselica ali druga moderna senzacija še predrami za par dni društvo, da potem društveno življenje vnovič zaspi, ker nima duše.

Našemu društvnemu življenju moramo zopet dati dušo. To pa bo le mogoče, ako vse metode v naših društvih, posebno v mladinskih, spremenimo. Izločiti moramo enkrat za vselej racionalistično pridigovanje o koristnosti društev in skrbeti za to, da bomo v društvih ustvarili ozračje, ki bo samoposebi mladino vleкло.

To bo mogoče le, ako spremenimo vse ljudsko svetno delo. Ne sme biti več predavanje, posredovanje znanja glavna stvar, temveč zavzetje, ganutje, ki ga človek čuti v srcu, ko razum sprejema dokaze. Gledati moramo na to, da se bomo v mladinskih društvih ozirali posebno na to, da bomo pridobili srca, duše mladine, ne samo njihovega razuma. Mladina mora najti duševno razmerje do sveta, narave sočloveka in celotnega življenja, ne samo suhega spoznavanja, da bodo navdušeni za lepoto narave, dobrosrčnost do bližnjega, sorjakov, naroda, da bodo delili in se trudili, ne vsled tega, ker jim razum tako pravi, temveč predvsem, ker jim veselje, srce to narekuje.

Takoj, ko bomo mi v tem zmislu spremenili vse društvene metode, bomo ustvarili novo razpoloženje v članih,

ki bo podobna tistemu, kjer klije največja sreča človeštva, družini.

Prava krščanska družina najlepše ponazoruje, kaj mora biti društvo. V družini člani ne gledajo na korist, niso dobri očetu, materi, bratom in sestram, ker jim tako narekuje razum, temveč srce, ganutje, ki izhaja iz skupnega doživljanja iste usode, sreče in žalosti. Tudi ne odstopijo člani od družine takrat, ko nimajo več od nje koristi, recimo v bolezni in starosti očeta ali matere, nasprotno, takrat, ko kdo pomoči potrebuje, mu tem rajše in bolj skrbno pomagajo.

Ta družinski duh medsebojne vzajemnosti moramo dati tudi našim organizacijam. Vsako društvo mora postati lepa, dobra družina. Vsak član bo potem čutil posebno zadovoljstvo, ako mora z drugim skupaj priti, z njim kaj pokramljati, ga potolažiti ali spodbuditi. Rad bo prišel potem na sestanek, četudi ne bo tam tako fino prednašanega ali izdelanega govora, morda čisto priprost govorček, ki pa pride od srca.

Društvena soba ne sme biti zbirališče ljudi, ki se zbirajo skupaj, kakor v kaki gospodarski zadrugi, da bi nekaj od tega imeli, temveč ljudi, ki jih srce žene, da skupaj pridejo kakor člani družine.

Kako naj to začnemo? Čisto priprosto razodenimo vsem članom društva, da ima društvo naloge dobre družine in v članih vzbujati družinski zamisel. Potem se pa sami tako obnašamo, z njimi govorimo in občujmo kakor da bi bili mi vsi ena in ista rodna družina. Vse se bo čez noč spremenilo v društvo. Naši govori bodo drugačni, ne vsi tako dokazujoči, vsiljivi, temveč prisrčni; društvene prireditve bodo dobile družinski značaj, vsi bomo kakor pravi bratje in sestre med seboj.

Posledice take prakse bodo, da bodo člani sčasoma vzbudili društveno sobo, sestanke, da jim bo postala prava, notranja življenjska potreba priti skupaj s sočlani, kot je članom družine življenjska potreba, da se tu pa tam snidejo in med seboj pokramljajo.

Nam katoličanom ni težko tega družinskega duha vzbuditi. Treba nam samo versko čutiti, združiti društveno življenje s cerkvenim letom, prazniki, liturgijo, rabiti verske simbole, društveno sobo lepo domače in umetniško opremiti s slikami verskimi in svetnimi (Slomšeka, Kreka i. dr.), vse to bo vzbudilo globoko občuteni, živ, ne racionalistični (razumski), temveč duševni odmev do življenja. Društvo ne bo več potreba znanju, koristi, politično sredstvo za zbiranje glasov, temveč življenjska potreba srca, ki bo samoobsebi vse članstvo na duši prerodilo in napravilo za nove ljudi z družinskim duhom.

Društvo bo z veseljem napredovalo, ker bo zbiralo take na duši prerojene ljudi. Nam samim pa društvo ne bo več neko potrebno zlo, neprijeten balast, društveniki ne bodo več zahajali k sestankom radi domnevane koristi ali naše sitnosti, ker jim miru ne damo, temveč vse bodo radi storili zaradi notranje potrebe in povzdige življenja.

Duh takih društev bo silno vplival tudi na zunaj, ker bodo iz takih društev izhajali iskreni ljudje, v korist domači družini, vasi, občini, župniji, ki bodo povsod podirali sedanjo pulho racionalistično in intelektualno civilizacijo in ustvarjali novo, duševno, iskreno, družinsko, poduhovljeno kulturo.

Ali bo to mogoče? Začeti je treba in imeti nekaj iskrene, dobre volje, pa bo šlo. Dr. J.

Iz Maribora.

Razburjenje v dr. Zerjavovem Izraelu radi komunističnih lepakov. Po Mariboru in Ljubljani so bili te dni nalepljeni lepaki, ki so opisovali justifikacijo Fackina v Trbovljah in inkvizicijo napram delavcu Juvanu. Ti lepaki, ki so bili v ljubljanski cenzuri, ki pa jih ni zaplenila, sedaj silno razburjajo policajdemokratski Izrael: »Jutro«, »Narod«, »Tabor«, in seve tudi orjunce. Po Mariboru so bili ti lepaki takoj strgani, najbrž so to delo opravili junaški Zerjavovi »soldnerji« — orjunci. Ti nedolžni in resnico oznanjujoči lepaki tako razburjajo naprednjake, ker jih je sram afrikansko divje nekulturnosti, katero uganjajo orjunaši skoraj dnevno po Kranjskem. Še v živem spominu so nam v Mariboru dnevi, ko se je po Mariboru začela snovati orjuna. Mariborska tiskarna je brez podpisa tiskarne, brez cenzure in z debelimi črkami tiskala orjunske lepake, ki so pozivali na boj in poboj »klerikalnih Žebotovih band«, katerih sploh ni bilo, ampak so vzrastle samo v zajetje junaških orjunskih glavah. Ti orjunski lepaki so tedaj mirno viseli, nikdo se ni zmenil za nje. Ako si pa ubogi delavec nekaj javnega duška radi divjaških nastopov orjune ravno proti delavstvu dovoli, potem je pa že ves Zerjavov Izrael po koncu, da se ubrani to »ubogo« orjuno pred delavsko razburjenostjo. Tako je pri nas sedaj, ko ima glavno besedo v Sloveniji šiba božja — sin židovskega pokolenja — dr. Zerjav.

Niti uporekajo ne! V »Straži« in v »Gospodarju« smo beležili, da si je radikalni »Narodni Gospodar« že koj v svoji prvi številki privoščil dve tatvini: našemu »Gospodarju« je ta radikalni list ukradel glavo in navodila za občinske volitve. Naše tozadevne očitke je mariborska radikalija krog »Narodnega Gospodarja« mučno prenesla in ne skuša svojih nepoštenih dejanj zagovarjati niti z eno besedo ne, ker uvidi, da bi bila vsaka tajitev ter olepšava zaman.

Oteta smrti iz valov Drave. Dne 9. t. m. krog 10. ure zvečer, je skočila z dravske brvi iz samomorilnega name-na v Dravo 17 let stara šivilja Mici Razlak, ki je zaposlena pri znani mariborski šivilji Tautz. Ko so objeli mladostno Miciko mrzli valovi Drave, je začela plavati in se skušala približati bregu. Voda je nesrečnico prinesla že pred gostilno Straschill ob Pristanu. Tamkaj sta slišali stokanje utaplajoče se Pepca Dabringer in njena sestrična. Preplašeni sta odbrzeli v gostilno in tamkaj poklicali na po-

moč goste. Od gostov sta takoj stekla po čoln, ki je za vsak slučaj privezan ob Straschillovi gostilni, Ernst Dabringer in Norbert Felber. Kakor hitro je potapljajoča se Micika zapazila, da jej hitijo na od pomoč, je začela klicati na pomaganje, a kmalu za gostilno Straschill je že onemogla vpila: »Prepozno, prepozno, ne morem več!« Na vpitje nesrečnice je hitelo vse iz Pristana ob breg Drave, po kateri je plul rešilni čoln za tuintam še komaj kakor mala, črna pika vidno Miciko. Skrajnim naporom obeh rešiteljev se je konečno posrečilo, da sta jo tik mestne klavnice potegnili že vso onemoglo in onesveščeno iz Drave. Potegnjena iz valov si je kmalu opomogla iz omedlevice in nato sta jo prenesla oba rešitelja v prostor klavnice k zakurjenemu kotlu, kjer si je pogrela premrzle ude. Iz klavnice je prepeljal rešilni oddelek nesrečnico v bolnico. Vzrok poskusa samomora je nesrečna ljubezen. Micika ima že baje enega nezakonskega otroka, njen ljubček je pri vojaki in jo je sedaj pustil. Ko so gnali valovi Drave Miciko navzdol od gostilne Straschill, je eden od gledalcev omenil, da bi bila nesrečnica gotovo Tini iz Pristana, katero že njena mati radi ljubezenskih sporov pogreša par dni. Ko je čula to opazko Tinkina mati, se je vrgla na tla in začela vikati: »Tini, Tini!«, a žrtev nesrečne ljubezni je bila Mici, ki na klice te žene ni odgovarjala. Danes pa so že čisto pomirjene: Mici, Tinina mati in Tini!

Hišni posestnik! Razpošilja se že nekaj dni od davčne oblasti v Mariboru »Obvestilo« radi odmere dohodnine za leto 1923. Hišni posestniki, opozarjate se, da so dotični odmerni izkazi razpoloženi pri davčni oblasti in davčnem uradu v času od 17. julija do 31. julija 1924. Pripomni se še, posebno, da potече prizivni rok morebitnih prizivov proti odmeri dohodnine dne 15. avgusta 1924. Pri tej priliki vabimo uljudno vse p. n. hišne posestnice in hišne posestnike v Mariboru in okolici, naj pristopijo k društvu, kot edini zaslabi hišnih posestnikov. Vpisovanje in vplačevanje članarine vsak dan v društveni pisarni od 9. do 12. ure predpoldne, Gregorčičeva ulica 8. Tam se tudi dajajo vsa pojasnila, vendar pa samo članom društva. — Odbor.

Prireditve izobraževalnega društva v Lajtersbergu. Izobraževalno društvo v Lajtersbergu priredi na Koških pri g. Požauku dne 13. julija popoldne ob treh vrtno veselico. Ob tej priliki bo licitiran sodček vina. Čisti dobiček je odločen v podporo revnim otrokom. Pričakovati je obilne udeležbe, ker so prireditelji poskrbeli za obilno ter mnogovrstno zabavo in tečna krepčila.

Družabni klub v Mariboru priredi v nedeljo, dne 13. t. m. izlet k Sv. Duhu na Ostrem vrhu. Odhod iz Maribora ob 5.38 zjutraj do Fale, nato ogled elektrarne, ob osmih odhod na Sv. Duh. Člani in prijatelji vabljeni!

Ljudski oder v Mariboru. Vážen in nujen sestanek vsega članstva bo danes v petek, dne 11. t. m., ob 7. uri zvečer v bančni dvorani. Udeležba obvezna! — Predsednik.

Kolesarska dirka. Dirka, katero je priredil kolesarski klub »Perun« dne 6. 7. 1924 na progi Maribor—Ptuj, se je vršila v najlepšem redu, za kar gre hvala v prvi vrsti vsemu prebivalstvu, stanujočemu ob cesti, ter mariborskemu kolesarskemu društvu »Edeleweiss« in kolesarskemu društvu »Zvonček« v Ptuj, ki sta nastopila kot reditelja na progi. Zmagali so v skupini mladih: I. Erkonec Vinko, II. Nabergoj Alfred, III. Vezjak Josip, IV. Antolič Franc. Skupina starih: I. Verbniak Jožef, doma od Sv. Križa pri Ljutomeru, II. Vidmar Ivan iz Maribora, III. Borovič, IV. Pahor Ivo. Težka skupina: I. Lappi Ciril, doma iz Murščka pri Ljutomeru, II. Košič Vinko, III. Sober Ivan. Dame: I. gospa Kumer Stefanija, II. gospica Verbniak Marica od Sv. Križa pri Ljutomeru, III. Vidic Filomena, IV. gospa Veranič Fani, V. gospica Kvas Helena. Skupina motociklistov: I. Ellinger Armin.

Klub kolesarjev in motociklistov »Perun« vabi vse svoje člane na izlet, ki se vrši v nedeljo, dne 13. t. m., na Pohorje. Odhod točno ob 5. uri iz Kralja Petra trga. — Odbor.

Zborovanje katehetov lav. škofije v Mariboru.

V torek, 8. julija, je zaključilo Društvo katehetov za lavantinsko škofijo svoje polletno delovanje z zborovanjem katehetov in občinim zborom. Odkrito moramo priznati, da sta nas udeležba in potek cele prireditve prijetno iznenadila. Okoli 120 katehetov in drugih duhovnikov lavantinske škofije, dva zastopnika Društva katehetov ljubljanske škofije, katehet A. Čadež in prof. Pavlin, se je zbralo v Mariboru v prijaznih prostorih Dijaškega semenišča, da se pogovori o delu kateheta med našo mladino. To delo je veliko, za cerkev in državo eminentno važno, mirno lahko rečemo, da vrši katehet s svojo versko moralno vzgojo mladine, eno najvažnejših socialnih in kulturnih nalog med svojim ljudstvom.

Ta zavest, čut odgovornosti, želja, katehetski pouk in vzgojo, ki postaja vedno bolj komplicirana in težavna, ohraniti in vsakem oziru na času primerni višini ter ji zagurati kolikor mogoče velike in trajne uspehe, ta zavest in želja je družila katehete pri zborovanju ter odsevala iz referatov in debat. Ta zavest in želja je privedla tudi domačega prevzvišenega nadpastirja, škofa dr. A. Karlina med katehete, njim narekovala one lepe besede, s katerimi so pozdravili zborovalce, jih bodrili k složnemu, vstrajnemu delu v Društvu katehetov, ter želeli temu delu blagoslova in obilnega uspeha.

Na zborovanju sta se razmotrivala dva problema, ki sta posebno važna za kateheta in v današnjih razmerah aktualna, in sicer: Kako naj uredi katehet svoje delovanje v šoli in v mladinskih organizacijah, da bo

vzgojno in potem pa: veroučne knjige. O prvem je referiral msg. dr. A. Medved. Povdarjal je, da mora biti katehet ne le veroučitelj, temveč v prvi vrsti vzgojitelj mladine. Vse njegovo delovanje mora imeti vzgojno tendenco. Njegova osebnost, celo njegovo delo mora mladino v versko-moralnem oziru dvigati ter smotreno zasledovati cilj, napraviti iz nje zavedne, odločne katoličane, ki udejstvujejo svoje, globoko v duši zaštrano versko prepričanje, odločno in smotreno tudi v življenju. To delo je danes posebno važno, pa tudi težavno, ker zahteva od kateheta velike splošne izobrazbe, dovršene pedagoške vsposobljenosti, razumevanja modernega življenja današnje mladine, didaktične spretnosti, posebno pa v pravi religioznosti zasidrano požrtvovalnosti in poguma, ki zna spretno premagati vse ovire in pridobiti mladino za življenje po naročilu krščanske vere.

Pravilno, pametno postopanje v šoli, ki zna mladino pridobiti, prikleniti na se, in vstvarja ono medsebojno zaupanje med katehetom in mladino, ki je predpogoj za vsako vzgojno delo, mu odpira srca mladine ter mu pomaga priboriti in zagurati si vzgojni vplivi tudi v slučajih in v onih trenutkih v življenju mladine, ko jo hočejo razni vplivi od znotraj in od zunaj odtujiti katehetu in zvoditi v krščanstvu nasprotno življenjsko smer. Stik s stariši — skrb za mladino izven šole, ustanavljanje in vodstvo kršč. mladinskih organizacij, posebno Marijinj družb; kratkomalo res apostolsko delo kateheta, vršeno iz ljubezni do Boga, do mladine, do svojega ljudstva najde vedno pri svojem delovanju tista sredstva, tisto metodo in postopanje, ki nikdar ne razdira temveč vzgojno gradi, četudi počasi, boreč se dostikrat z velikimi ovirami. O tem problemu bi se naj na katehetskih sestankih večkrat razpravljalo, ker so pogoji za vzgojno delo skoroda povsod drugačni. Cilj in ponos vsakega kateheta pa mora biti, kolikor mogoče veliki vzgojni uspehi, vse drugo je prazno delo. To bi bile glavne misli tega referata.

Drugi referent, g. profesor Pavlin iz zavoda sv. Stanislava v Št. Vidu nam je podal v lepem izčrpnem referatu jasen pogled veroučnih knjig in označil naloge, ki jih morajo rešiti Društva katehetov v tem oziru. Iz poročila o knjigi, Nauk za prvence se vidi, da je knjiga mišljena kot kažipot katehetu, da hoče podati metodično pravilno postopanje v prvem in drugem šolskem letu ter služiti učencem, ki znajo že enkrat čitati, kot veroučna knjiga, kjer najdejo v lepi, lahko umljivi obliki beril, kar so slišali od kateheta. Ta oblika naučne knjige za prve razrede osnovnih šol se vedno bolj uveljavlja tudi drugod in pomeni v didaktično-metodičnem oziru velik korak naprej. Po daljši, zanimivi debati se knjiga načelno sprejme. Različni predlogi, da bi se opre mila s primernimi slikami, da bi se glavna vsebina posameznih beril povzela ob koncu v kratka, precizna, lahko umljiva vprašanja, se bodo upoštevali pri novi izdaji. Dalje poroča gospod referent o pripravah, za reformo katekizma, podaja nekatere načrte ter pozivlja navzoče katehete, da sodelujejo pri tem važnem delu z nasveti, da pošiljajo društvu katehetov predloge in opozarjajo na to in ono, ki bi se moralo v didaktično-metodičnem oziru pri današnjem katekizmu izboljšati. Katehet, ki preizkuša knjigo v šolski praksi na mladini, najprej opazi in čuti pomanjkljivosti. Da pa zahteva tako delo, ki bi moralo biti v teološkem, didaktičnem oziru vzorno, najboljših in najbolj spretnih moči in končne redakcije in odobritve episkopata ni treba podurjati. Toda pri pripravi bi naj sodelovali posebno praktični katehete.

Reforma šole nam zna prinesiti enako osnovno šolo na meščanskih in spodnjih srednjih šolah. Treba bo učne načrte preurediti, pripraviti učbenike, istotako nauke za višje razrede srednjih šol še marsikatera učna knjiga. Tu čaka katehete veliko važnega dela. Referat o veroučnih knjigah bo referent na željo zborovalcev pribil, kar daje lep, točen pregled o stanju tega važnega vprašanja. Da je to pereča zadeva, je pokazala nad vse zanimiva in živahna debata, ki se je razvila po tem referatu. Katehet Breznik spravi v razgovor vprašanje molitvenika za šolarje. »Prijatelj otroški« je predrag. Ravnatelj tiskarne pojasni tiskovne stroške za tako knjigo. Stavi se predlog, naj bi tudi šola prispevala, kakor prispeva za druge učne knjige. Drugi predlog, naj bi se ustvarili župni uradi, s prostovoljnim darovanjem, ob priložnosti tudi v cerkvi, primeren fond za veroučne knjige ubožnejšim učencem. Tudi pri ordinarijatu je tak fond in pa družba sv. Viktorina, ki bi gotovo prispevala za te svrhe. Katehet Pavlič predlaga, naj bi se priredil Evangelij in nedeljska berila v majhni obliki s kratko razlago za ljudstvo. Kot najnujnejše delo pa označi g. župnik Čizek, pripravo učnih naukov za mešč. šole.

Tako je prihajalo vprašanje za vprašanjem v razgovor in videlo se je pri zborovanju posebno jasno, kako potrebno je bilo Društvo katehetov in večkratni sestanki. Še marsikaj bi se bilo za pogovoriti, posebno kateheti ljudskih šol so imeli še marsikaj na srcu — tudi stanovske gmotne zadeve bi bilo treba obravnavati, toda za zborovanje katehetov določeni čas je potekel — začelo se je zborovanje misijonskega društva »Unio cleri«, zato je predsednik kan. Vraber s prisrčno zahvalo vsem, ki so kaj pripomogli, da se je to prvo zborovanje, ki ga je priredilo Društvo katehetov za lav. škofijo, tako lepo obneslo, zaključil zborovanje katehetov.

Če drugega ne, je to katehetsko zborovanje poživilo zavest, da nam je v stanovski organizaciji dano najboljšo sredstvo za pravilno ureditev katehetskega delovanja in obrambo stanovskih pravic, ter nam dalo pogled čez najbolj aktualne zadeve katehetike. Na vsak način pa bodo morala imeti v bodoče taka zborovanja

več časa, vsaj en cel dopoldan na razpolago, da se lahko temeljito in izčrpno porazgovori v vseh zadevah.

Zborovanju je sledil občni zbor Društva katehetov za lavantinsko škofijo. Najvažnejše iz tajniškega poročila bi bilo sledeče: Društvo katehetov za lavantinsko škofijo je bilo ustanovljeno 3. januarja. Obstojta torej komaj pol leta. V tej kratki dobi je izvedlo organizacijo po celi škofiji — razen Prekmurja in naše Koroške, kar še pride. Pri tem delu so pomagali odboru poverjeniki po škofiji. Društvo šteje sedaj 286 članov. V pretečeni poslovni dobi je imelo 6 rednih sej, dva večja sestanka z referati.

Da dobi odbor pregled o katehetskem delovanju po škofiji, spozna želje članov glede društvenega poslovanja — je razposlal vsem dekanijam vprašalne pole. Iz vseh dekanij so prišla zelo obširna, lepa, zanimiva poročila, ki pričajo, da se katehetje po škofiji resno trudijo v šoli in po raznih mladinskih organizacijah, da vzgojijo njim izročeno mladino v pravem krščanskem duhu in jo obvarujejo raznih slabih vplivov. Ponekod prirejajo katehetje med seboj dekanijske sestanke z referati, hospitacijami in razgovori o raznih vprašanih katehetskega pouka in vzgoje, kar je posebno razveseljivo in posnemanja vredno. Poverjeništa bo treba razširiti na dekanijske pododbore — ali tudi več dekanij v okrožne odbore z gotovo samoupravo v finančnem oziru, v zvezi z glavnim odborom. Na podlagi poročil, je sestavil odbor načrt o enotnem vršenju verskih vaj, ki se bo predložil cerkveni in državni oblasti v odobrenje in potem, če mogoče v prihodnjem šolskem letu uvedel. Druge praktične podlage bo porabil odbor kot direktivo za delovanje v bodočem poslovnem letu. Društvo katehetov za lavantinsko škofijo hoče delovati sporazumno z društvom katehetov za ljubljansko škofijo in drugimi katehetskimi društvom, ki se o delovanju medseboj obveščajo in kadar je potrebno, skupno in enotno nastopajo.

V stanovskih zadevah je DK storilo, kar je bilo mogoče. Pri redukciji nekaterih katehetov osnovnih in meščanskih šol v II. kategoriji je protestiralo in napravilo ordinarije da se zavzamejo pri državni šolski oblasti za katehete, da se jim priznajo v službenem oziru iste pravice, ki jim pripadajo po njihovi izobrazbi in važnosti njihovega dela.

Proti napadom na vero in javno moralo je društvo večkrat odločno nastopilo.

Opravniki izkazuje 96 števil različnih dopisov. — Blagajniško poročilo izkazuje 2670 D dohodkov in 677 dinarjev izdatkov in čisti prebitok 1993 D. Prezvišene-mu domačemu knezo-škofu dr. A. Karlinu, za naklonjenost in zanimanje za DK, g. dekanom, ki so podpirali dekanijske poverjenike pri agitaciji, posebno gg. katehetom poverjenikom za trud in delo, g. katehetu Avšiču za lepo število darovanih knjig, ravnateljstvu Dijaškega semenišča in potem vsem onim, ki so na ta ali oni način pripomogli, da se je DK za lavantinsko škofijo v tej kratki dobi svojega obstoja tako lepo razvilo, gnočno tako okreplilo, da so sedaj res dani pogoji za uspešno društveno delovanje v bodoči poslovni dobi, izreka odbor prav iskreno zahvalo. Povsod, kamor se je obrnil odbor in prosil za svoje delo pomoči, je našel razumevanje in pripravljenost pomagati, da KD kolikor mogoče dobro napreduje. To zanimanje za KD in ta pripravljenost ga pri delovanju podpirati je najbolj razveseljiv pojav in najbližje poročstvo, da bo Društvo katehetov za lavantinsko škofijo v bodočem poslovnem letu dobro napredovalo.

Dopisi.

Polenšak. Orjuna — nacijonalisti. G. dopisnik »Domovine«! Tvoje visokorodje! Kje neki si pač ti šolal? Gotovo si delal ljudske šole v »Strašni grabi«, maturo pa v »Slamušini v Hlačah«. Ni čuda. Paj, aj bi ti hteja meni dati malo tistega pametnega proč? Saj mo ti plača, v ameriškanskih tolarjih, da neš meja pri valuti zgube. Veš jaz imam že slabe kolesca, pa se mi v glavi vse narobe suče, da veš mislim, da eden med nama »kolega« ni pri pravem, pa ne vem, ali nisi ti ali ne jas. Da bi te beli kokot za »kolega« piknil. Kšajt glava. Pje ti bi bija za cirkus, ke bi tam gor pisa, keremu se pamet mešala. Svetujem tistim, ki »Domovino« pišejo, da grejo v cerkev drugikrat, ko je pridiga, ne tam vuni stojite, sramota za celo faro. Nikjer ni take bedarije, kakor pri nas. Možje mislijo, da če vuni stojijo pa šinjta, da je to nekaj izven lepega. Naj celi svet zna, kako ste na Polenšaki, stari možje pa tam stojite, ko je pridiga, zunaj pa kadite, ali dajete lepi vzgled otrokom, sram vas bodi, kateri ste taki. G. »krčmar« tisti fin dečko, ho, ho, ho, predsednik orjuna, pa ima za »Kri-stusa« obešene stare »habšburške« malike. »Južek« ni »krčmara« nikdar prosa za bogaima, kaj pa mu kedo prostovoljno da, pa vsak rad vzame. Ho, ho, pje »kolega«, mogoče boš ti trej zmislil, trebal in volil »Poplatnikovega Južeka« kakor oni tebe. Pje, te boš pač davke plačiva, pa ne za župnika, ampak za sebe Bogu. Boš poveda, kak si za časa službe božje vuni sta, pa fajfo kadija, pa župnika ogovarja. Si kolega že našundira za »Domovino«, že? Pa si ni nič poveda, da se je pošta preselila. Ja, ja, veš, predsednik orjuna, fin stric, pošto držati zastoj, pa predolžnem kriv biti, to je preveč. Ti »Kolega« škoda, da nisi advokat. A prdon, si, si, viš »Domovino« zagovarjaš aha, srečo maš, da dobro zaslužiš. Veš, kedaj pišeš za »Domovino«, rajši en Očenaš zmoli, da, da, potem bodi, ke neš drugih, te, te mon po imenu poveda. Zelim ti vso nesrečo, a prdon in vrečo svetlobe, daš leži v isa. Tvoj brat Gustl.

Dušica.

Roman v treh delih. Angleški spisala B. Orczy.

Prevedel Paulus.

27

In tako se je tudi zgodilo. Ko je ovadba že šla svojo pot, šele tedaj je spoznala, kaka škoda se utegne zgoditi, kako žalostna, nesrečna bi bila moja mati, če izgubi sina, kako nesrečna bi bila moja uboga pohabljenca sestrična — In zaradi teh dveh, ne zaradi mene izdajalca, je spet storila, kar ji je velevalo srce, hotela je moje ljudi rešiti posledic svojega dejanja. Izpovedala je, da so sežgana pisma njena last —

Ali je to greh, državljani? Če ste bolni, ali ne skrbite za vas vaša nežna mati in sestra in žena? Če ste žalostni, ali vas ne tolaži, ali vam ne skuša odvzeti težkega bremena?

In to je storila tudi obtoženka. Videla je, kaka bridka izguba bi zadela mojo mater, mojo sestrično, izmislila si je plemenito laž, vzela je pisma na svojo vest, priznala celo nečastno in sramotno sumničenje, pripravljena je bila celo, da gre v smrt, — vse za to da bi vzela mojo križdo na svoja ramena in rešila materi sina in varuha sestrični-siroti. Trpela je za svojo plemenito laž, trpela več nego more prenesti čisto, pošteno deklško srce —

Ampak vi, državljani Francije, vi ste plemeniti, zvesti, vitežki! Vi ne bodete dopustili, da bi bila kaznovana zaradi plemenitih nagibov in čuvstev, ki so jo gnala k temu dejanju! Na vas, žene plemenite Francije, se obračam v imenu vaših otrok in hčera, — sklenite jo v svoja srca! Vredna je tega, bolj vredna ko katerakoli druga junakinja, ker se je hotela žrtvovati iz ljubezni do uboge matere, do zapuščene sestrične!

Déroulède je govoril kakor še nikoli.

Njegov jasni, krepki, prikupljivi glas je odmeval do zadnjega kota molčeče dvorane, z nepremagljivo silo je segel poslušalcem v srce, njegov poziv na njihovo plemenitost in njihovo viteštvo je dvignil njihova srca, čutili so spet, da so ljudje, pošteni, dobri.

Tu pa tam so se čuli posamezni glasovi in pogledi, ki so leteli na Julietto, so pričali, da bi jo enoglasno oprostili, če bi Tinville dal njeno usodo na glasovanje.

Merlin je parkrat pogledal po Tinvillu in mu skušal brati njegove misli iz obraza. Pa Tinville je ves čas nepremično sedel, naslanjal brado v dlan in malomarno strmel predse.

Ko je bil spet mir po dvorani, je Tinville končno izpregovoril.

»Vi torej trdite, da je Julietta Marny po krivem obdolžena neravnosti?«

»Da!«

»In da ni ničesar vedela o papirjih, ki ste jih vi uničili?«

»Ničesar ni vedela o njih! Jaz sam sem jih sežgal. Niti vedel nisem, da so pri hišni preiskavi našli ostanke med pepelom. Šele ko sem prišel domov, sem zvedel, česa je Merlin dolžil Julietto Marny.«

»Dejala je, da so bili papirji njena ljubavna pisma —«

»To ni bilo res!«

»Pravite torej, da ste jih sami sežgali? Kje pa ste jih sežgali —?«

»V svoji sobi.«

»Kako pa je potem mogoče, da je Merlin našel sežgane papirje v Juliettini sobi —? Se kadili so se in razparana torbica je ležala med njeno obleko —!«

»To ni res!«

»Državljan Merlin vam bo potrdil, da je to res!«

»Res je —« se je tedaj oglašila Julietta. Mirno je povedala svoje besede.

Déroulède je umolknil —

Tega ni vedel. Prepričan je bil, da jih je sežgala v njegovi sobi.

Tinville se je obrnil k občinstvu.

»Državljanji, pogledjte, prepričajte se, kako vas ima za norca!«

Nato je spet nagovoril Dérouléda.

»Državljan Déroulède —«

Dalje pa ni prišel.

Vihar ogorčenja je završal po dvorani. Vse je kričalo in vpilo. Najbolj so bile razjarjene ženske.

Šele pred par minutami jim je mehko govoril, na srce in jih prepričeval o nedolžnosti obtoženke — in že se je izkazalo, da je lagal, da jih je grdo varal. In kao ve, koliko časa sta jih tale dva aristokrata že varala, koliko časa sta že rovarila zoper republiko morebiti že cele mesece — In ves ta čas jim je hinavski Déroulède lepo govoril, se jim prilizoval in se delal njihovega prijatelja, prav kakor sedajle pred par minutami — In verjeli so mu, zaupali, spoštovali so ga, ljubili, vse so

mu dali, česar so bila njihova pokvarjena srca zmožna —

O la hinavec —!

Vihar je rastel, bučalo in hrumelo je po dvorani.

Bolje Tinville in Merlin nista mogla doseči svojih namenov. Vse divje, besno sovraštvo, kolikor ga je zamogla pariška poulična drhal, je splavalo na površje in se zlilo v eden sam uglasujoč klic po maščevanju.

Poskakali so s klopi, drug čez drugega so planili naprej. Pograbili ga bodo, svojega nekdanjega ljubljence, raztrgali ga na kosce, iztaknili mu oči. Rohneli so kakor divje zveri, ženske so kričale, otroci so jokali in narodna garda je imela polno dela, da je ustavila besneči val sovraštva.

Slabo bi se bilo godilo Déroulédu in Julietti, če bi bila drhal predrila črto nastavljenih bajonetov —

Predsednik je divje zvonil in kričal:

»Izpraznite dvorano! Ven, z ljudstvom!«

Po ljudstvo ni hotelo iz dvorane.

»Na vešala z njim! Na svetiljko z njim! Smrt aristu Déroulédu!«

Najhuje je kričal in divjal orjaški premogar Le-noir. Njegov glas se je čul čez vse druge.

Izprva se je zdelo da hujska množico nad vojake. Pa kmalu si je menda premislil.

»Ej, neumnost!« je vpil. »Opravili bomo s tema izdajalcema veliko lažje, če prideta ven na ulico! — Kaj pravite, ali ni bolje, da pustimo, naj sodniki dovršijo tukaj svojo komedijo, mi pa da gremo ven in se pripravimo na naš posel?«

Izprva ga nihče ni mnogo poslušal. Pa venomer je kričal in razlagal, kaj namerava.

»Na ulici je več prostora in svobode —! Premalo je gardistov, da bi nam ugrabili naš plen —! Zares — koj pojdemo in pogledjmo, kje je najpripravnější svetiljka za take izdajalce —!«

Rinil se je k durim in si delal pot s svojimi mogočnimi komolci in dolgimi rokami.

Kakor čreda ovc se je množica usula za njim.

»Na svetiljko z njima!« so vpili, ven na ulico —!

Vse je vrelo ven. Le malo jih je ostalo še v dvorani.

Pa tudi ni bilo mogoče več zanimivega videti in slišati.

Javni tožitelj Tinville je narekoval pisarjem obsodbo, predsednik je naglo podpisoval listine, tih je bilo v dvorani kakor po viharju.

Déroulède je bil na zunaj miren, pa njegove oči so pričale, kako zelo je ginjen.

(Dalje prihodnjic).

Slavno p. n. občinstvo se opozarja, da upravništvo odgovarja v oglasnih zadevah samo takrat, ako je priložena poštnina za odgovor. Vsa pisma brez poštnine gredo v koš brez odgovora.

Knjige: leposlovne, bogoslovne, znanstvene, med njimi: Herderjev leksikon, cerkveni leksikon, Platen Heil-kunde, se prodajo iz zapuščine † g. župnika v malonedeljskem župnišču. 394

Proda se po ceni bencin-motor 7 HP in dynamo 10 HP. Podrobnosti pove: Lebar, Maistrova ulica 1-I. 395

Proda se 10 minut od glavnega kolodvora mala stanovanjska hiša z dvema stanovanjama, delavnico, s sadnim in zelenjavnim vrtom, eventualno se da tudi v najem. Stanovanje takoj na razpolago, kupni pogoji zelo ugodni. Naslov v upravništvu. 395

Dražbeni oklic.

Dne 21. julija 1924 se vrši s pričetkom ob 14. uri javna dražbena prodaja izvršilne in konkurzne mase prezadolženca Morica Dadiou, mehanika v Mariboru, Vetrinjska ulica 18, in se nadaljuje isti dan in naslednje dni v Frančiškanski ulici 13 v prezadolženčevi delavnici. Prodajalo se bo najraznovrstnejše blago za mehanike, osebni avtomobili, šivalni in pisalni stroji in njih sestavni deli, razna delavniška pisarniška in stanovanjska oprava itd., vse to posamezno ali po skupinah. Z dražbanjem se prične prvi dan pol ure po oklicu in naslednje dni vsakokrat ob 14. uri. Natančnejši pogoji in informacije se dobe pri podpisaneu notarju v Mariboru, Aleksandrova cesta 14, ali pri dr. Juro Janu, odvetniku v Mariboru, Sodna ulica 16.

Dr. Josip Barle l. r., notar,
kot sodni komisar.

392

Nov žepni vozni red, veljaven od 1. junija 1924, je ravnokar izdala tiskarna sv. Cirila v Mariboru in stane komad s poštnino vred 2 din., brez poštnine 1-50 din.

Znižane cene! Kje?

V poslovalnicah I. delavskega konsumnega društva: Maribor, Slovenska ulica 15, Studenci, Aleksandrova cesta 17 in dr.

Člani kupijo najceneje v lastni zadrugi. Če rabiš oblačilno blago, obrni se na svojo zadrugo. — Enkrat na leto se lahko zastonj oblečeš, če kupiš vse v zadrugi, kjer dobiš po pravilih 3 odstotni popust.

Člani, kadar pridejo v Ljubljano, naj ne pozabijo, da dobe v zadrugi gostilni, Kongresni trg št. 2, ne samo hrano in pijačo, ampak tudi svoje somišljenike.

391 3-1

Zlata jama!

Dalmatinska klet

v večjem mestu Slovenije se proda radi bolezn. Zelo običajno podjetje, kajti mesečno se iztoči 120—150 hl vina! Potreben kapital okrog 250.000 din. Pojasnila daje: Oglasni in reklamni zavod Fr. Vorsič naslednik, Maribor, Slomškov trg 16.

Medičarski vajenec z dveletnim tečajem išče mojstra, da se zamore naprej učiti. Alois Zajelšnik, Prežigal št. 3, Konjice. 389 2-1

Viničarja oženjenega iščem. Prednost imajo, ki imajo odraslo hčer za služkinjo in sina za kočijaža. Plača v naravi stanovanje, kurjava, razsvetljava, mleko, kuhinjski vrt in oral njive. Plača v gotovini po pogodbi. Obrniti se je na posestnika Franja Kolar, Kutina na Hrvatskem. 386 4-1

Gotove moške obleke, perilo za moške in ženske, moške hlače in delavske obleke kakor tudi vse drugo manufakturno blago od najcenejše do najfinije vrste, nadalje gotove obleke za birmance kupite v trgovini F. Starčič, Maribor Vetrinjska ulica št. 15. 319

Za- za- pom-

ni si sosed, kar ti povem, ako rabiš

volneno blago

za ženske ali sukno za moške obleke, tiskanine (druk), cefir, belo, rujavo ali pisano platno ter sploh kaj manufakturne robe, pojdi kupit v vele-trgovino

R. Stermecki v Celje, kjer mi vsi kupujemo in kjer je največja zaloga in najnižje cene. Trgovci engros cene. Ceniki zastonj.

Najcenejše in najuspešnejše

oglašujete

samo potom

Oglasnega zavoda

F. Vorsič-a naslednik,

Maribor, Slomškov trg 16.

Pojasnila brezplačno!

Gospodinjel!

Kje dobite najboljšo in najcenejšo banaško moko, mast, sladkor, riž, kavo i. t. d.?

Le pri

Škerbec & Gaspari, (preje Tischler)

Maribor, Aleksandr. c. 19

Inserirajte!

Tiskajte sami!

Gestetner-Rotary tiskarski stroj za vsakega!

Brez zlaganja. Brez voščenega papirja.

Zahtevajte, da se Vam brezplačno pokaže!

D. Gestetner Ltd.

Zagreb, Trg na Sajmištu broj 1.

Beograd, Zgradba Akademije Nauka. 366 10-1

CUNJE

krojaške, suknjene in platnene odpadke, staro železje, kovano in vlitno, glaževino, kakor odpadke vsake vrste kupujem po najvišjih cenah

A. Arbeiter,

Maribor, Dravska ulica 15.

Zamenjam tudi staro železje, katero je za uporabo, s kovinskimi odpadki in vlitino.

„ITO“

priznana najboljša zobna krema!

VOLTA

DOMAČA ŽARNICA

TOVARNA VOLTA P.D. MARIBOR

Denar naložite

najboljše

pri

najvarnejše

Spodnještajerski ljudski posojilnici r. z. z. n. z.

v Mariboru, Stolna ulica št. 6,

ki obrestuje hranilne vloge po

8% in 10%

oziroma po dogovoru.

Od slej se

razlikuje izvrstni, iz davna preizkušeni »Pravi : FRANCKOV : kavni pridatek« od ponarejenih proizvodov tudi že na zunaj po novi, rjavomodro-beli etiketi. — Na tej se posebno iztičejo karakteristični znaki razlikovanja, ki so: in »Franck« in »kavni mlinček«.

»Pravi : FRANCK : z mlinčkom« zahvaljuje svojo splošno priljubljenost izvrstnemu aromu in prijetnemu okusu ter svoji izdatnosti in tečnosti.

Zadružna gospodarska banka

Podružnica v Mariboru.

Izvršuje vse bančne posle najkvalitetneje. — Najvišje obrestovanje vlog na knjižico in v tekočem računu. Izplača vsako vlogo na zahtevo takoj v gotovini.

Pooblaščen prodajalec srečk državne razredne loterije.